

ZPŚ.055.11.2020.JK.(1)

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji wielokrotnej w sprawie Prośby do Ministra Zdrowia o etyczną szczepionkę przeciw COVID-19

na podstawie art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), zawiadamiam, że Państwo Polskie, poprzez swoje działania bezpośrednie, a także poprzez delegowanie swoich przedstawicieli do udziału w pracach rozmaitych ciał i organów zajmujących się ochroną zdrowia, w tym również prowadzeniem badań klinicznych i produkcją leków, stosuje międzynarodowe standardy etyczne. Przynależność do poszczególnych organizacji, wspólnot i stowarzyszeń obliuguje przedstawicieli Polski do przestrzegania najwyższych standardów etycznych wyrażonych w ich statutach, regulaminach, stanowiskach.

Uzasadnienie

Etyka jest integralną częścią badań od początku do końca. Jedynie poprzez właściwe przestrzeganie zasad etyki można osiągnąć doskonałość badawczą. Etyczne postępowanie badawcze oznacza stosowanie podstawowych zasad etycznych i prawodawstwa w badaniach naukowych we wszystkich możliwych dziedzinach badań - na przykład w badaniach biomedycznych, naukach przyrodniczych, naukach społecznych i humanistycznych.¹

W odniesieniu do leków, w tym również szczepionek, zasady etycznego podejścia – prowadzenia badań klinicznych, etycznej produkcji etc., zostały określone przede wszystkim w przepisach sektorowych – dyrektywie 2001/83 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu

---

¹ Za <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/ethics>

odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi², Rozporządzenie (WE) Nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. ustanawiające wspólnotowe procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków³, czy wreszcie dyrektywie 2001/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie zbliżania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, odnoszących się do wdrożenia zasady dobrej praktyki klinicznej w prowadzeniu badań klinicznych produktów leczniczych, przeznaczonych do stosowania przez człowieka⁴.

Również Komisja Europejska dysponuje wsparciem eksperckim w zakresie etycznego podejścia zwłaszcza w związku z intensywnymi badaniami naukowymi prowadzonymi dla przeciwdziałania/powstrzymania epidemii COVID 19. Stanowiska w tej sprawie wyraziły: European Group On Ethics In Science And New Technologies (EGE), Group Of Chief Scientific Advisors Peter Piot, A Special Advisor To Ursula Von Der Leyens: Statement On Scientific Advice To European Policy Makers During The Covid-19 Pandemic⁵.

Zaznaczyć także należy, że Polska (i jej przedstawiciele) jest członkiem europejskich stowarzyszeń⁶, które za cel stawiają sobie etyczne podejście wprowadzeniu badań klinicznych, a które wyraziły swoje stanowisko w odniesieniu do obecnej sytuacji epidemicznej i wysiłków związanych ze zwalczaniem epidemii COVID 19, np.: Position of the European Network of Research Ethics Committees (EUREC) on the Responsibility of Research Ethics Committees during the COVID-19 Pandemic⁷.

Na gruncie organizacji międzynarodowych, w tym przede wszystkim ONZ/WHO, Polska jako państwo członkowskie przestrzega wytycznych, rekomendacji etc. tworzonych w ramach działania organizacji – etyczne podejście zwłaszcza w prowadzeniu badań klinicznych, produkcji leków i szczepionek podkreślane jest niejednokrotnie; min. w Who

---

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:02001L0083-20190726>

³ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/eudralex/vol-1/reg_2004_726/reg_2004_726_pl.pdf

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2001L0020:20090807:PL:PDF>

⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/groups/sam/sam_covid-19-statement-v5a.pdf

⁶ <http://www.enrio.eu/eneri/>, <http://www.eurecnet.org/index.html>,

⁷ http://www.eurecnet.org/documents/Position_EUREC_COVID_19.pdf

Vaccine Position Papers⁸, Code Of Ethics And Professional Conduct⁹, Code Of Conduct For Responsible Research¹⁰, oraz zebrane w związku z obecną sytuacją epidemiczną COVID 19: Key criteria for the ethical acceptability of COVID-19 human challenge studies WHO Working Group for Guidance on Human Challenge Studies in COVID-19¹¹; Ethical standards for research during public health emergencies: Distilling existing guidance to support COVID-19 R&D¹², Ethics and COVID-19: resource allocation and priority-setting¹³.

Podobnie, w kwestiach etyki w prowadzeniu badań naukowych stanowisko zajmuje również Rada Europy – Komitet Sterujący ds. Bioetyki: DH-BIO Statement on human rights considerations relevant to the COVID-19 pandemic¹⁴, Poradnik dla członków komisji etycznych do spraw badań naukowych¹⁵.

Niezależnie od wskazanych wcześniej źródeł, etyczne podejście do badań medycznych zostało spisane w deklaracji Stowarzyszenia Lekarzy. Z uwagi na uniwersalność jej zaleceń, deklaracja może stanowić zbiór zasad etycznych dla wszelkich podmiotów zaangażowanych w badania medyczne. W Polsce, zasady etyczne deklaracji popiera i promuje Naczelna Rada Lekarska.

Z poważaniem,

Dariusz Poznański
zastępca dyrektora

/dokument podpisany elektronicznie/

---

⁸ https://www.who.int/immunization/position_papers/position_paper_process.pdf

⁹ https://www.who.int/docs/default-source/documents/ethics/code-of-ethics-pamphlet-en.pdf?sfvrsn=20dd5e7e_2

¹⁰ https://www.who.int/docs/default-source/documents/ethics/code-of-conduct-for-responsible-research-pamphlet-en.pdf?sfvrsn=93f07bc9_2

¹¹ <https://www.who.int/ethics/publications/key-criteria-ethical-acceptability-of-covid-19-human-challenge/en/>

¹² <https://www.who.int/ethics/publications/ethical-standards-for-research-during-public-health-emergencies/en/>

¹³ <https://www.who.int/ethics/publications/ethics-and-covid-19-resource-allocation-and-priority-setting/en/>

¹⁴ <https://rm.coe.int/inf-2020-2-statement-covid19-e/16809e2785>

¹⁵ https://nil.org.pl/uploaded_files/1585569642_poradnik-dla-czlonkow-komisji-etycznych-do-spraw-badan-naukowych.pdf